

T.C.
TEKEL
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İş Yerleri İç Yönetmeliği

İSTANBUL

1 9 4 7

TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İş yerleri İş Yönetmeliği değişik şekli

Müdürler Komisyonu Kararı : 24/10/1947 — 424

Çalışma Bakanlığı
Çalışma Genel Müdürlüğü : 13/ 6/1947 — 2083

Gümrük ve Tekel Bakanlığı
İnceleme - Denetleme Kr. Bş. : 17/ 6/1947 — 7696

Onaylanmıştır.

Yürürlüğe girişi
1 Ağustos 1947

Sahife	Madde	Sahife	Madde
			rine son verilen işçilere verilecek tazminat şekli
		24	76 Madde 74 ve 75 gereğince işine son verilip tekrar iş isteyenler hakkında yapılacak işlem
		24	77 İşe yeni alınan işçilerin muayenesi
		24	78 Çocuğu dünyaya gelen işçilere ikramiye verilmesi
		24	79/80 Eceli ile ölen işçilerin teçhiz ve tekfini masrafı ile varislerine yapılacak yardımlar
		25	81/85 İş kazası, meslekt hastalık ve analık halleri
25/26	86/105	XI - İş inzibatu hakkında işçilerin riayete mecbur oldukları hususlar.	
		26/26	86 İşçilerin riayete mecbur oldukları yasaklar
		26	87/88 İşe başlama şekli
		26	89 Kapu yoklaması
		26	90 İşbaşında ziyaretçi yasağı
		26/27	91/97 İşbaşı kontrolü ve çalışma şekli
		27	98/99 İşe ait esyanın kullanış şekli
		27	100/104 İş bitirme ve izin isteme işlemi
28/29	106/114	XII - İhtar, para cezası, ücret tenzili ve işten çıkarma	
29/30	115/124	XIII - İşten çıkma ve nakil	
30	125/131	XIV - Terfi ve mükâfat	

TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İş Yerleri İş Yönetmeliği Fihristi

Sahife No.	Madde No.	O Z Ü
6/12	1	I - İş yerinin ünvanı, yaptığı iş ve adresi
12	2	II - İş verenin ismi ve adresi
12/15	3/28	III - İşe alınma
15/17	29/39	IV - İşçi sınıfları
17/20	40/46	V - İşin her günkü başlama ve bitme saatleri
20	47/48	VI - Mecburi dinlenmeler
20	49/	VII - Fazla saatlerde çalışma
20/22	50/58	VIII - İşçi ücretleri
22	59/60	IX - Hafta tatili, Ulusal Bayram ve Genel tatiller
22/25	61/85	X - Sağlık koruma ve iş emniyeti bakımından işçilerin riayete mecbur oldukları hususlar ve işçilerin sıhhi durumları ile ilgili hükümler
		Sahife Madde
		22 61/64 İşçilerin muayenesi
		22 65 Hastalanan işçiler hakkında yapılacak işlem
		22/23 66/67 Hastalık hallerinin sicildeki işlemi
		23 68/69 Hastalık hallerinin bildirim ve tesbiti
		23 70 İş kazaları halleri
		23 71 İlaç yardımları
		23 72/74 Hasta işçilerin ücretleri, (İş kazası, meslekt hastalık ve analık halleri hariç)
		24 75 Madde 74 gereğince işle-

5

Sahife	Madde	Sahife	Madde
		30	125/126 Ücretlere zam işlemi
		30	127 Fevkalâde hizmetlerde ücretlere zam işlemi
		30	128/129 " " zam ve ikramiye işlemi
		30	130 Evlenme yardımı
		30	131 Terfi ve mükâfatın sicildeki işlemi
31	132/133	XV - Senelik ücretli, ücretsiz izinler	
31	134	XVI - İş yerinde işçilerin şikâyet ve müracaatlarının nereye ve kime yapılacağı.	

CETVEL ÖRNEKLERİ

33	Müracaat kartı
35	Sicil
37	Muayene kâğıdı
38	İzin
39	İlişik kesim

**TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞ YERLERİ İÇ YÖNETMELİĞİ**

I — İş yerinin ünvanı, yaptığı iş ve adresi

1 — Tekel Genel Müdürlüğü iş yerlerinin iç yönetmeliği aşağıda yazılı iş yerlerinde tatbik olunur.

A) Tütün fabrikaları :

Istanbul fabrikası	(Cibali - İstanbul)
Izmir ..	(Alsancak - İzmir)
Samsun ..	(Samsun)
Adana ..	(Adana)
Malatya ..	(Malatya)
Bitlis atelyesi	(Bitlis)

B) Müskirat fabrikaları :

Ankara Bira Fabrikası	(Gazi - Ankara)
Istanbul Bira Fabrikası	(Bomonti - İstanbul)
Likör ve Kanyak Fabrikası	(Meclidiyeköyü - İstanbul)
Paşabahçe İspirto ve Rakı Fabrikası	(Paşabahçe - İstanbul)
Izmir Şarap ve İspirto Fabrikası	(Halkapınar - İzmir)
Tekirdağ Şarap Fabrikası	(Tekirdağ)
Ürgüp Şarap Fabrikası	(Ürgüp - Kayseri)
Elâzığ Şarap Fabrikası	(Elâzığ)
Gaziantep İçki Fabrikası	(Gaziantep)
Diyarbakır İçki Fabrikası	(Diyarbakır)

C) Deneme şarap evleri - şarap genel kav ve imlâhaneleri - rakı imlâhaneleri:

D) Müteferrik işletmeler :

Istanbul yedek parça ve Tamir Atelyesi	(Cibali - İstanbul)
Istanbul Kutu Fabrikası ve Matbaa	(Cibali - İstanbul)
Istanbul Kibrit Fabrikası	(Büyükdere - İstanbul)

İyidere Kereste Fabrikası
Tatava Kereste Atelyesi
İstanbul Kereste Deposu

(İyidere - Rize)
(Tatava - Bolu)
(İstanbul)

E) Tuzlalar :

Çamaltı Tuzlası	(Menemen - İzmir)
Yavşan Tuzlası	(Cihanbeyli - Konya)
Kaldırım Tuzlası (Yavşan Tuz.)	(Şereflikoçhisar - Ankara)
Çankırı Tuzlası	(Çankırı)
Yerli Tuzlası (Ankara B.M.)	(İskilip - Çorum)
Taytak Tuzlası (Ankara B.M.)	(Ankara B.M.)
Keçeç-Koçeç Tuzlası (Ankara B.M.)	(İskilip - Çorum)
Akçekoyunlu Tuzlası (Ankara B.M.)	(Sungurlu - Çorum)
Alibaba Tuzlası (Ankara B.M.)	(Sungurlu - Çorum)
Boncuk Tuzlası (Ankara B.M.)	(Ankara B.M.)
Sarıkaya Tuzlası (Ankara B.M.)	(Sungurlu - Çorum)
Coğul Tuzlası (Ankara B.M.)	(Keşkin - Ankara)
Sekili Tuzlası (Ankara B.M.)	(Çiçekdağı - Kirsehir)
Aga Tuzlası (Erzincan B.M.)	(Plumer - Erzincan)
Göneli Tuzlası (Erzincan B.M.)	(Plumer - Erzincan)
Hıvr Tuzlası (Erzincan B.M.)	(Plumer - Erzincan)
Timış Tuzlası (Erzincan B.M.)	(Kemah - Erzincan)
Kömür-Kemah Tuzlası (Erzincan B.M.)	(Kemah - Erzincan)
Yerhan Tuzlası (Erzincan B.M.)	(Kemah - Erzincan)
Vartik Tuzlası (Erzincan B.M.)	(Tercan - Erzincan)
Muhlis Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Erzurum)
Komsor Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Erzurum B.M.)
Kânengiz Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Muhlis Tuz.) (Tercan - Erzincan)
Yıkılhan Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Muhlis Tuz.) (Aşkale - Erzurum)
Aşkale Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Aşkale - Erzurum)
Oltu Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Oltu - Erzurum)
Kılık Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Oltu - Erzurum)
Bar Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Tortum - Erzurum)
Sağırkaya Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Tortum - Erzurum)
Kırmızı Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Hınıs - Erzurum)

Çökender Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Erzurum)
Tatos Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Erzurum)
Karagöl Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Erzurum)
Kızılca Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Erzurum)
Perobey Tuzlası (Erzurum B.M.)	(Ağrı)
Kağızman Tuzlası (Kars B.M.)	(Kağızman - Kars)
Kulp Tuzlası (Kars B.M.)	(Tuzluca - Kars)
Hacıbektaş Tuzlası (Kayseri B.M.)	(Arapusun - Niğde)
Tepesidelik Tuzlası (Kayseri B.M.)	(Mucur - Kirsehir)
Çay Tuzlası (Siirt B.M.)	(Dih - Siirt)
Hozyar Tuzlası (Siirt B.M.)	(Kurtalan - Siirt)
Melefan Tuzlası (Siirt B.M.)	(Kurtalan - Siirt)
Serhal Tuzlası (Siirt B.M.)	(Pervari - Siirt)
Sadah Tuzlası (Siirt B.M.)	(Eruh - Siirt)
Küfre Tuzlası (Siirt B.M.)	(Şirvan - Siirt)
Zırkı Tuzlası (Siirt B.M.)	(Şirvan - Siirt)
Sulha Tuzlası (Siirt B.M.)	(Siirt)
Pitiç Tuzlası (Sivas B.M.)	(Şarkışla - Sivas)
Tuzhisar Tuzlası (Sivas B.M.)	(Hafik - Sivas)
Cedid Tuzlası (Sivas B.M.)	(Zara - Sivas)
Çakrı Tuzlası (Sivas B.M.)	(Zara - Sivas)
Göleris Tuzlası (Sivas B.M.)	(Zara - Sivas)
Hamo Tuzlası (Sivas B.M.)	(Zara - Sivas)
Hargün Tuzlası (Sivas B.M.)	(Zara - Sivas)
Bingöl Tuzlası (Sivas B.M.)	(Sivas)
Fadlum Tuzlası (Sivas B.M.)	(Sivas)
Işhan Tuzlası (Sivas B.M.)	(Sivas)
Canik Tuzlası (Van B.M.)	(Van)

F) Yaprak tütün işleme ve bakım iş yerleri

Şemsipaşa Bakımevi, Bakım kısmı	
ve tütün işleme kısmı A.B.(Üsküdar	(İstanbul)
Paşalimanı Bakımevi, Bakım kısmı	(Üsküdar - İstanbul)
Toptaş Bakımevi, Bakım kısmı	(Üsküdar - İstanbul)
Pendik Bakımevi, Bakım kısmı	
ve tütün işleme kısmı(Pendik	(İstanbul)
Ahırkapı Bakımevi, Bakım kısmı	
ve çul işleme kısmı(Ahırkapı	(İstanbul)
Cibali Bakımevi, Bakım kısmı	(Cibali - İstanbul)
Fener Bakımevi, Bakım kısmı	(Fener - İstanbul)
Yalova Bakımevi, Bakım kısmı	
(İstanbul B.M.) (Yalova	(İstanbul)

Adana Bakımevi, Bakım kısmı	
ve tütün işleme kısmı (Adana B.M)	Adana
Bağçe Bakımevi, Bakım kısmı	(Adana B.M) Adana
Bucak Bakımevi, Bakım kısmı	(Antalya B.M) Burdur
Artvin Bakımevi, Bakım kısmı	(Artvin B.M) Çoruh
Borçka Bakımevi, Bakım kısmı	(Artvin B.M) Çoruh
Ardanuç Bakımevi, Bakım kısmı	(Artvin B.M) Çoruh
Murgul Bakımevi, Bakım kısmı	(Artvin B.M) Çoruh
Hopa Bakımevi, Bakım kısmı	(Artvin B.M) Çoruh
Aydın Bakımevi, Bakım kısmı	(Aydın B.M) Aydın
Çine Bakımevi, Bakım kısmı	(Aydın B.M) Aydın
Atabey Bakımevi, Bakım kısmı	(Aydın B.M) Aydın
Denizli Bakımevi, Bakım kısmı	(Aydın B.M) Denizli
Acıpayam Bakımevi, Bakım kısmı	(Aydın B.M) Denizli
Tavas Bakımevi, Bakım kısmı	(Aydın B.M) Denizli
Boldan Bakımevi, Bakım kısmı	(Aydın B.M) Denizli
Çal Bakımevi, Bakım kısmı	(Aydın B.M) Denizli
Balıkesir Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Kepsut Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Susurluk Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Dursunbey Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Sındırgı Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Agonya Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Gönen Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Çakır Bakımevi, Bakım kısmı	
Yenice Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Taban Bakımevi, Bakım kısmı	
Manyas Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Altınova Bakımevi, Bakım kısmı	(Balıkesir B.M) Balıkesir
Bandırma Bakımevi, Bakım kısmı	
ve tütün işleme kısmı (Balıkesir B.M)	Balıkesir
Bitlis Bakımevi, Bakım kısmı	
ve tütün işleme kısmı (Bitlis B.M)	Bitlis
Mutki Bakımevi, Bakım kısmı	(Bitlis B.M) Bitlis
Muş Bakımevi, Bakım kısmı	(Bitlis B.M) Muş
Bursa Bakımevi, Bakım kısmı	
ve tütün işleme kısmı	(Bursa B.M) Bursa
Orhaneli Bakımevi, Bakım kısmı	(Bursa B.M) Bursa
Mudanya Bakımevi, Bakım kısmı	(Bursa B.M) Bursa
Yenişehir Bakımevi, Bakım kısmı	(Bursa B.M) Bursa
Izlık Bakımevi, Bakım kısmı	(Bursa B.M) Bursa
Gemlik Bakımevi, Bakım kısmı	(Bursa B.M) Bursa

M. Kemalpaşa	Bakımevi, Bakım kısmı	(Bursa B.M) Bursa
İnegöl	Bakımevi, Bakım kısmı	(Bursa B.M) Bursa
Bilecik	Bakımevi, Bakım kısmı	(Bursa B.M) Bilecik
Biga	Bakımevi, Bakım kısmı	(Ç.kale B.M) Çanakkale
Silvan	Bakımevi, Bakım kısmı	
Mardin	ve tütün işleme kısmı (D.Bakır B.M) Diyarbakır	
Edirne	Bakımevi, Bakım kısmı	(D.Bakır B.M) Mardin
	Bakımevi, Bakım kısmı	
	ve tütün işleme kısmı (Edirne B.M) Edirne	
Uzunköprü	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Edirne
Keşan	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Edirne
Tekirdağ	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Tekirdağ
Hayrebolu	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Tekirdağ
Şarköy	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Tekirdağ
Malkara	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Tekirdağ
Kırklareli	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Kırklareli
Babaeski	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Kırklareli
Lüleburgaz	Bakımevi, Bakım kısmı	(Edirne B.M) Kırklareli
Mihalıççık	Bakımevi, Bakım kısmı	(Eskişehir B.M) Eskişehir
Emet	Bakımevi, Bakım kısmı	(Eskişehir B.M) Kütahya
Siverek	Bakımevi, Bakım kısmı	(G.Antep B.M) Urfa
Alsancak	Bakımevi, Bakım kısmı	
	ve tütün işleme kısmı	Alsancak - İzmir
Pasaport	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) Pasaport - İzmir
Odemiş	Bakımevi, Bakım kısmı	
	ve tütün işleme kısmı (İzmir B.M) İzmir	
Menemen	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Kemalpaşa	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Foça	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Torbali	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Seydiköy	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Urla	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Çeşme	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Karaburun	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Seferihisar	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Adagide	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Tire	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Bayındır	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Bergama	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Dikili	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Kuşadası	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir

Samsun	Bakımevi, Bakım kısmı	
	ve tütün işleme kısmı	Samsun
Samsun	Bakımevi, Bakım kısmı	(Samsun B.M) Samsun
Alaçam	Bakımevi, Bakım kısmı	(Samsun B.M) Samsun
Çarşamba	Bakımevi, Bakım kısmı	(Samsun B.M) Samsun
Bafra	Bakımevi, Bakım kısmı	(Samsun B.M) Samsun
Gümüşhacıköy	Bakımevi, Bakım kısmı	(Samsun B.M) Samsun
Veziroğlu	Bakımevi, Bakım kısmı	(Samsun B.M) Samsun
Sinop	Bakımevi, Bakım kısmı	(Samsun B.M) Sinop
Gerze	Bakımevi, Bakım kısmı	(Samsun B.M) Sinop
Tokat	Bakımevi, Bakım kısmı	(Tokat B.M) Tokat
Erbaa	Bakımevi, Bakım kısmı	(Tokat B.M) Tokat
Niksar	Bakımevi, Bakım kısmı	(Tokat B.M) Tokat
Taşova	Bakımevi, Bakım kısmı	(Tokat B.M) Tokat
Trabzon	Bakımevi, Bakım kısmı	
	ve tütün işleme kısmı (Trabzon B.M) Trabzon	
Polathane	Bakımevi, Bakım kısmı	(Trabzon B.M) Trabzon
Pazar	Bakımevi, Bakım kısmı	(Trabzon B.M) Rize

G) Çay depoları ve işleme evleri

H) Nakliyat iş yerleri ve transit ambarları

I) Ham madde, malzeme ve mamulât ambarları

J) Başmüdürlük ve Müdürlüklere bağlı satış depoları ve transit ambarları ile müteferrik teşekküller.

Bu yönetmelik metninde geçen (müessese) tabirinden maksat, yukarıda sayılan iş yerleridir.

II — İş verenin ismi ve adresi

2 — Tekel Genel Müdürlüğü
Tekel Genel Müdürlüğü, İstanbul

III — İşe alınma

3 — Çalışmak üzere iş isteyenler dilekçe ile müracaat ederler.

Not: İş ve işçi bulma teşkilâtı hakkındaki 4837 sayılı kanun gereği göz önünde tutulur.

Seğçuk	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
Alaçatı	Bakımevi, Bakım kısmı	(İzmir B.M) İzmir
İzmit	Bakımevi, Bakım kısmı	
	ve tütün işleme kısmı	(Kocaeli B.M) Kocaeli
Adapazarı	Bakımevi, Bakım kısmı	
	ve tütün işleme kısmı	(Kocaeli B.M) Kocaeli
Karamürsel	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Kocaeli
Akyazı	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Kocaeli
Geyve	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Kocaeli
Pamukova	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Kocaeli
Hendek	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Kocaeli
Gebze	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Kocaeli
Düzce	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Bolu
Çökübü	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Bolu
Çilimli	Bakımevi, Bakım kısmı	(Kocaeli B.M) Bolu
Hadım	Bakımevi, Bakım kısmı	(Konya B.M) Konya
Malatya	Bakımevi, Bakım kısmı	(Malatya B.M) Malatya
Adıyaman	Bakımevi, Bakım kısmı	
	ve tütün işleme kısmı (Malatya B.M) Malatya	
Pötürge	Bakımevi, Bakım kısmı	(Malatya B.M) Malatya
Kâhta	Bakımevi, Bakım kısmı	(Malatya B.M) Malatya
Elâzığ	Bakımevi, Bakım kısmı	(Malatya B.M) Elâzığ
Manisa	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Turgutlu	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Salihli	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Gördüş	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Demirci	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Alaşehir	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Eğme	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Kula	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Akhisar	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Kırkağaç	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Soma	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Manisa
Uşak	Bakımevi, Bakım kısmı	(Manisa B.M) Kütahya
Muğla	Bakımevi, Bakım kısmı	(Muğla B.M) Muğla
Marmaris	Bakımevi, Bakım kısmı	(Muğla B.M) Muğla
Fethiye	Bakımevi, Bakım kısmı	(Muğla B.M) Muğla
Datya	Bakımevi, Bakım kısmı	(Muğla B.M) Muğla
Milas	Bakımevi, Bakım kısmı	(Muğla B.M) Muğla
Bodrum	Bakımevi, Bakım kısmı	(Muğla B.M) Muğla
Çüllük	Bakımevi, Bakım kısmı	(Muğla B.M) Muğla

4 — Bu müracaatlar dilekçenin verildiği tarihe göre sıraya konur ve numunesi ilüik müracaat kartı, işinin elindeki vesikalar tetkik edilme şartı doldurulur.

5 — Müessese Müdürlüğü veya Amirliği iş isteyen işçinin çalışabileceği şubeyi tayin eder ve işinin iktidarını o şube amiri tarafından yapılacak bir yoklama ile tesbit ettirir.

6 — Yapılan yoklamaya bizzat imalat amiri ve imalat amiri bulunmayan müesseselerde müessesenin Müdür veya Amiri nezaret ve yoklama raporunu tasdik eder.

7 — Tuzlalara alınacak işçilerin 5 ve 6 ncı maddelerde yazılı yoklama ve seçim işi tuz mütaka mühendis veya fen memuru tarafından yapılır. Mühendis veya fen memurunun bulunmadığı zamanlarda yoklama tuzla amiri tarafından yapılır.

8 — İş isteyen işçinin iktidar yoklaması neticesi müracaat kartına kaydolunur.

9 — Yoklama neticesinde işe elverişli görülenlerin müracaat kartları sıra numarası üzerine dizilir.

10 — Boş yer varsa ve iş isteyen o boş yere elverişli görülürse müessese Müdürü veya Amirinin tasvibile işe alınır. 32 ncı madde göz önünde tutulur.

11 — Boş yer olmadığı takdirde iş isteyenlere sıra beklemeleri lüzumu dilekçelerine karşılık olarak bildirilir. Tebliğ keyfiyeti müracaat kartının arkasına buna dair meşruhat imzalatılmak suretile icra edilir.

12 — İktidar yoklamasında işe elverişli olmadığı anlaşılanlara iş verilemeyeceği yazı ile bildirilir.

13 — Boş yer açıldığı zaman bu yere evvelce yoklamada işe yarayaçağı anlaşılmuş olan işçiler, müracaat tarihi ve en yüksek yoklama notu arasıle alınır.

14 — İş isteyenlerin iş verilmek üzere İdarece daveti yazı ile olur.

15 — Bir boş yer için vakit kaybetmemek üzere ihtiyat olarak birden fazla dilekçe sahipleri hep birden davet edilebilir.

Bunlardan üç gün zarfında davete cevap verenler arasında en yüksek yoklama notu alan en eski müracaat sahibi alınır.

16 — İdarenin iş vermek üzere yapacağı yazılı davetine üç gün içinde cevap vermiyenler işten vaz geçmiş sayılırlar. (Bu cihet davetnamede sarahaten yazılır.)

17 — Yeni alınacak her işçi, İdare doktoru ve İdare doktoru olmayan yerlerde Hükümet veya Belediye doktoru tarafından muayene edilir ve muayene neticesi müracaat kartına yazılıp doktor tarafından imza olunur.

18 — Çalışılmıyacak derecede sakat veya hasta olanlarla bulacağı hastalığı olan işçiler işe alınmaz.

19 — İşe yeni alınan bir işçinin çalışmasına mani olmayacak bir sakatlığı varsa doktor tarafından bu sakatlık müracaat kartına yazılır. Heride işden ayrılırken kendisine o sakatlığından dolayı ikramiye verilmez. (Madde 77 ile ilgili)

20 — İşe alınan işçilere yoklamada tayin olunan grubu üzerinden başlangıç ücreti verilir.

Ancak usta ve nezaretçilerle mütehasas imalât işçilerine yoklamada teabit edilen sınıfın ücreti Genel Müdürlüğün tasvibile verilir.

21 — İşe alınan her işçiye (iç yönetmelik) nin bir nüshası imza mukabilinde verilir.

22 — İşe alınan işçiden aşağıda yazılı kâğıtlar istenir.

- Hüviyet çizdani
- Son çalıştığı yerden aldığı şahadetname
- Askerlik vesikası
- Hüsnühâl kâğıdı

23 — İşe alınan işçiye bir numara verilir ve ilişik nümuneye göre bir sicil kartı tutulur.

İşçi sicilleri ayrıca tanzim olunacak bir işçi sicil defterinde de takip olunur.

24 — İşe yeni alınan her işçi işe alındığı tarihten itibaren en çok bir ay tecrübeye tabidir.

Usta ve nezaretçi grubuna dahil işçilerin tecrübe müddeti altı aydır. Tecrübede çalıştırılan işçiler hakkında da bu yönetmelik ahkâmı tatbik olunur.

25 — Tecrübe devresinde işe elverişli olduğu anlaşılan işçi işe alındığı

c) Yardım işçisi :

Bu sınıfta bulunan işçi doğrudan doğruya imalâatta bulunmaz; imalât işçileriyle ustalara yardım eder, yahut ortaklık işleri görür.

Taşıyıcı, süpürgeci, sandık bozucu, hortumcu, ayakçı, dikici, dolapçı, sucu ve sair buna benzer iş görenler (yani gördükleri iş fazla bir bilgiye lüzum göstermiyen işçiler) bu gruptandır.

d) Nezaretçi :

İşçilere ve yapılan işlere nezaret ve işi muayene eden bütün nezaretçilerle yoklamacı, pansumancı, kantarcı ve salon yazıcıları, motopomp kontrolörü, itfaiyeci, odacı, asansörcü, kapıcı, beki ve gemiciler bu gruptandır.

d) Grubu içerisinde kalacak, zaman zaman iş görenler, hakkında aralı işler nizamnamesi hükümleri mucibince, azami 12 saat normal çalışma sistemi tatbik olunur. Ve bu sistem tediyeye esas tutulur.

e) Usta ve ustabaşı :

Husufî bilgisi, maharet ve mümaresesi olan san'at sahibi bir işçidir. Tesviyeci, tornacı, frezeci, demirci, tenekeci, kalafatçı ve marangoz, sarac ve kaynakçı, istifci, ustabaşı, vinççi, elektrikli, kaloriferci, ateşçi, etüvci ve bunların muavinleri ve usta marangoz gibi san'atkârlar, taktir, tasfiye, dinlendirme aktarma ve tuzla ustalarıle makinist, şöför, kaptan, lostromo ve saire gibi deniz vesaitinde çalışan usta işçiler bu gruptandır.

31 — Bir işçinin gurubunu değiştirmesi müessesese müdürünün veya âmirinin tasvibile yapılır. Ancak tütün fabrika ve atelyelerinde yalnız yardımcı işçi gurubundan imalât işçi gurubuna, imalât işçi gurubundan nezaretçi gurubuna ve çırak gurubundan usta gurubuna geçirilmek suretiler gurup değiştirilebilir.

32 — Nezaretçi gurubuna müessesede ehilleri bulundukça hariçten işçi alınmaz.

33 — İmalât makine ve cihazlarının tamiri ve bakımı işlerinde kullanılmak üzere fabrikalara alınacak makinistlerin müesseselerin teknik atelyelerinde iki sene müddetle çalışmış ustalar veya çıraklık müddetini ikmal etmiş işçilerden seçilmesi şarttır.

günden itibaren altı ay müddetle çalıştırıldıktan sonra müesseselerdeki işçi koruma sandığına üye olmak hakkını haizdir.

26 — Mevsime tabii yaprak tütün işleme, tuz ve şarap istihali işlerinde veya ârizi ve muvakkat hizmetlerde kullanılan işçiler koruma sandığına üye olamazlar. Bu kabil tuz ve şarap işçileri muvakkat ve ârizi mahiyetteki diğer işler için 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13 ve 17 nci madde hükümleri indelhace tatbik edilmeyebilir.

27 — Tecrübe devresi esnasında işe elverişli olmadığı anlaşılan işçinin işine evvelden haber vermeksizin nihayet verilir.

28 — 27 nci madde mucibince işine nihayet verilen işçilerin çalıştığı günlere ait ücretinden başka bir şey istemeğe hakları yoktur.

IV — İşçi sınıfları

29 — Tekel müesseselerinde çalışan işçiler aşağıda yazılı beş gruba ayrılır:

- Çırak
- İmalât işçisi
- Yardımcı işçisi
- Nezaretçi
- Usta ve ustabaşı

30 — 29 uncu maddede gösterilen işçi grupları şu esaslara göre ayırd edilmiştir:

a) Çırak :

Usta yetiştirmek üzere alınır. Bunlar ustaların yanında çırak programında gösterilen şekilde çalıştırılır.

b) İmalât işçisi :

İmalât işlerinde bilfiil çalışan ve yaptığı iş hususî bir maharete bağlı olan işçidir. İmalât makinelerinde çalışan işçiler, ayırma, tav, harman, ambalaj, el paket işleri, bandrolcu, sandıklayıcı, iskartacı ve sandıkthane marangozları, pastacı, denkci, tongacı, markacı, san'atkâr istifçiler, taktir ve tesfiye işçileri, imlâ işçileri, dinlendiriciler, aktarmacılar, yıkayıcılar ve tuzlacılar bu gruptandır.

34 — Usta gurubuna hariçten alınacak işçiler san'at mektebi mezunlarından veya dışarda yetmiş san'atkârlardan imtihana seçilip alınır.

35 — Çırak seçilirken müesseselerde çalışan işçilerin çocukları tercih olunur.

36 — Çırak gurubuna mensup işçiler bir iş defteri tutmağa mecburdurlar. Bu deftere hergün yaptığı işleri tarihi ile yazar ve işin taslak resmini ve şeklini çizerek bu iş için kullandığı takımların isimlerini ve şeklini yazar.

37 — Çırak defterini her ay teknik kısım âmiri, olmayan yerlerde imalât âmiri imza eder.

38 — Nezaretçi gurubuna mensub işçilerden maadadiger gurup işçilerinin yazı veya büro işlerinde veya memurların görmesi lâzımgelen işlerde istihdamı yasaktır.

39 — Müesseselerde aşağıda yazılı iş veya makinelerde 16 yaşından aşağı işçi kullanılmamaz.

- Tütün ve sigara fabrikalarında : Tefrik ve harmanda
- Tütün ve sigara fabrikalarında : Kıymhanede
- Tütün ve sigara fabrikalarında : Tütün, sigara paket ve sigara makinelerinde
- Müskirat fabrikalarında : Taktir, tasfiye ve tahannür işlerinde
- Teknik kısım atelyelerinde
- Sandıkhanelerin makine bulunan kısımlarında
- Presler, bıçak makinelerinin bulunduğu yerlerde
- Matbaa, tap ve kesme makinelerinde
- Kayatazu ocaklarında ve tuz kırma ve çekme işlerinde
- Günde 8 saatten fazla mesai yapılması melhuz işlerinde

Not : İş kanunu ve işçilerin sağlığını koruma ve iş emniyeti tüzüğü ile ağır ve tehlikeli işler üzüğü gereği göz önünde tutulur.

V — İşin her günü başlama ve bitme saatleri

40 — Müesseselerde haftalık mesai azami 48 saattir. 42 ve 43 üncü madde hükümleri müstesnadır.

41 — İş yerlerinde işin başlama ve bitme saatleri şunlardır:

a) Paşabağçe ispirto ve rakı, Mecidiyeköy likör ve konyak, Tekirdağ şarap, İzmir şarap ve ispirto fabrikaları.

Pazartesi - Cuma	8 - 17.30
Cumartesi	8 - 13.00

b) Gaziantep ve Diyarbakır içki fabrikalarında:

Pazartesi - Cuma	7.00 - 16.30
Cumartesi	7.30 - 12.30 (Gaziantep)
	8.00 - 13.00 (Diyarbakır)

c) Tuzlarda :

Kaya tuzları,

Pazartesi - Cuma	7.30 - 17.00
Cumartesi	7.00 - 13.00

Diğer tuzlar (56) saatlik mesai,

Her gün	8 - 17
---------	--------

d) Şark ve Cenup vilayetlerindeki tütün işleme evleri ve tütün fabrika ve atelyelerinde:

Pazartesi - Cuma	7.00 - 16.30
Cumartesi	7.00 - 13.00

e) Diğer tütün fabrikaları ve tütün işleme evleriyle nakliyat ve levazım şubeleri işçileri:

Pazartesi - Cuma	7.30 - 17.00
Cumartesi	7.00 - 13.00

42 — Kuru ve yaş üzümünden soma imali gibi mevsiminde ikmalî zarurî olan işlerde şarap ve tuz istihsalinde ve yaprak tütün işleminde mevsimin bitimine kadar pazarları da çalışılmak üzere 56 saatlik mesai tatbik olunur. Bu takdirde mesai madde 41 de gösterilen saatlarda başlar ve haftanın yedi gününde de 8 er saat çalışır.

43 — 42 nci maddede yazılı işlerden maada fabrika ve atelyelerde işlerin tekâsif ettiği aylarda bir sene zarfında 15 pazarı tevavi etmek

üzere 8 er saatlik pazar mesaisi yapılır. Pazar mesaisi madde 41 de gösterilen saatlarda başlar.

44 — 16 yaşından küçük işçiler madde 41 de gösterilen başlama saatlerinde işe başlatılır ve paydosta 1/2 saat evvel bırakılarak günde 8 saat fazla çalıştırılmazlar.

45 — Faaliyeti günün 24 saatinde müstemiren devam eden müskirat taktir ve tasfiye inbikleriyle emsali cihazların idaresi işlerinde biri yedek olmak üzere dört işçi postası kullanılır. Bunların başlama saatleri 8, 16, 24 dır.

Her posta işçisine madde 48 e göre münavebe ile yarım saat dinlenme verilir.

Her posta 8 saat olmak üzere:

Birinci posta işçileri: İlk hafta 8 - 16 ikinci hafta 16 - 24, üçüncü hafta 24 - 8 nöbetlerine çalıştıktan sonra dördüncü hafta nöbetinden dışarı çıkacak ve bu hafta devamınca yalnız gündüzleri müesseselerinde çalıştırılacaktır.

İkinci posta: İlk hafta 16 - 24 nöbeti ile işe başlayarak ikinci hafta 24-8 nöbeti, üçüncü hafta dışarı olarak gündüz fabrika mesaisi, dördüncü hafta 8 - 16 nöbetini ifa edecektir.

Üçüncü posta: İlk haftada 24 - 8 nöbetinde çalıştıktan sonra ikinci hafta dışarı olarak gündüz fabrika mesaisini, üçüncü hafta 8 - 16 nöbetini, dördüncü hafta 16 - 24 nöbetini yapacaktır.

Dördüncü posta ise ilk hafta dışarı olarak gündüz fabrika mesaisinde çalıştıktan sonra ikinci haftadan itibaren her hafta sırası ile 8 - 16, 16 - 24, 24 - 8 nöbetlerini tutacaktır.

Dışarı olan postalar müessesenin diğer normal mesaisinde madde 41 de gösterilen mesai saatlerine göre vazife görürler.

46 — İş saatleri iş yerlerinin buldukları umumî memleket saatine ve umumî memleket saati bulunmayan yerlerde en büyük mülki makâmın saatine göre ayar edilir.

Not : İş yerlerinin mahalli hususiyetlerine ve mevsim icablarına göre iş başlama ve bitime saatlerini müesse Müdür ve Amiri Genel Müdürlüğün izni ile değiştirebilir. İş saatleri işçilerin görebileceği bir yere asılarak bildirilir.

Çocuk ve kadınların çalıştırılmasında: İşçilerin sağlığını koruma ve iş emniyeti tüzüğü ile ağır ve tehlikeli işler tüzüğü ve iş kanunu gereği göz önünde tutulur.

Vİ — Mecburi dinlenmeler

47 — Cumartesi mesaisi hariç diğer günlerde 12 - 13 arası bir saatlik öğle tatili verilir. Cumartesi günleri 6 saat mesai yapılan iş yerlerinde 10 - 10 - 30 arası yarım saatlik dinlenme verilir.

48 — 45 inci maddede göre postalarda çalışmalarda işçilere münavebe ile yarımşar saat olmak üzere:

Saat		Saat	
8 — 16	postasında	11 — 13	arasında
16 — 24	"	19 — 21	"
24 — 8	"	3 — 5	"

dinlenme verilir.

Not : İş yerlerinin mahalli hususiyetlerine ve mevsim icablarına göre dinlenme sürelerini müesse Müdürü veya Amiri Genel Müdürlüğün izni ile değiştirebilir.

VII — Fazla saatlerle çalışma

49 — İş icaplarına göre gayri muayyen zamanlarda ve senede doksan günü geçmemek şartile fazla saatlerle çalışılır. Bu doksan bünlük mesai, müesseseyi teşkil eden her kısım veya gube için ayrı ayrı hesaplanır. Kısım teşkilâtı olmayan müesseselerde her işçinin bir senede yapacağı fazla mesai doksan günü aşmayacaktır.

Not : 15/8/1944 günlü (98) sayılı genel buyruk gereği göz önünde tutulur.

VIII — İşçi ücretleri

50 — Müesseselerde işçi ücretleri esas itibarile saat üzerinden ödenir. Ancak bu kutu imali ve bir kısım sigara doldurma ve bunların vinyet ve ambalajlanması ve bazı tuz istihsal merkezlerindeki doldurma ve nakil işleminde ücretler yapılacak iş miktarına göre veya parça başına ödenir. Nakliyat, levazım ve mübaayat şubeleri işçileri bir kısım tuz ve şarap istihsalinde çalışanların ücretleri gündelik veya aylık üzerine verilir.

51 — Muhtelif gruplara mensup işçilerin asgari başlangıç ücretleri:

	Yaprak tütün bakım ve işleme evleri saat ücreti		Diğer muhtelif iş yerleri saat ücreti	
	Kuruş		Kuruş	
a) Çıtrak	17		20	
b) İmalat işçisi	20		20	
c) Yardım işçisi	20		20	
d) Nezaretçi	25		25	
e) Usta	50		35	kuruştur.

Tecribe devresinde işçiyeye başlangıç ücreti verilir.

Not : İşçi ücretleri baremi yönetmeliği göz önünde tutulur.

52 — İşçi postalarında gece çalışanlara gece mesaisi için zam verilmeye.

53 — Ekonomik sebeplere veya mahalli işçi ücret rayiçlerindeki değişikliklere göre Genel Müdürlük müesseselerinin her hangi birinde veya bir kısmında çalışan işçilerin ücretlerini iş kanununun 53 üncü maddesine muğayır olmamak ve aynı kanunun 34 üncü maddesi hükümlerine tevafuk etmek şartile artırıp eksiltilir.

54 — Yapılacak iş miktarına veya parça başına göre ücreti hesap edilecek işler 50 nci maddede tesbit edilmiş olup bunlara verilecek ücretlerin miktarı Genel Müdürlükçe tayin olup alâkadar müesseselere bildirilir.

55 — Kat'î hesap ayda bir olmak üzere ertesi ayın biri ilâ üçü arasında yapılır. İşçi ücretleri kat'î hesaptan önce avans suretinde haftada, on günde veya onbeş günde bir tediye edilir. Bu avans tediye müddetleri her iş yeri için Genel Müdürlükçe tayin edilir.

56 — İşçi ücretleri iş saatleri içinde müessesenin veznedarı tarafından çalıştıkları yerde dağıtılır. Ücret dağıtılırken işçiyeye nezaret eden memur ile tahakkuku yapan memurun da bulunması ve bunlar bulunmadığı takdirde diğer bir memurun huzuru şarttır.

57 — Kat'î hesapta işçiyeye ücretin tahakkuk, tevkifat ve tediye miktarlarını gösterir bir pusla verilir.

58 — Ücret tahakkukunda yanlışlık olduğunu anlayan işçi parayı aldıktan sonra en geç bir hafta içinde amirine müracaat etmelidir.

IX — Hafta tatili, Ulusal Bayram ve Genel tatiller

59 — İş yerleri Cumartesi öğleden sonra ve pazar günleri bütün gün hafta tatiline tabidir. (Madde 42 ve 43 de yazılı haller müstesna)

Ulusal Bayram ve genel tatil günlerinde iş yerleri kapalıdır.

29 Ocak Cumhuriyet Bayramı müstesna olmak üzere kapalı tatil günlerinde işçilere ücret verilmez.

60 — 42 ve 43 üncü maddelerde yazılı işlerde pazarları çalışan işçilere haftanın diğer bir gününde tatil verilmiz.

X — Sağlık koruma ve iş emniyeti bakımından işçilerin riyazete mecbur oldukları hususlar ve işçilerin sabbî durumları ile ilgili hükümler -

61 — İşçilerin sabbatlarını kontrol etmek üzere senenin ilk aylarında bütün işçiler iş yeri doktoru tarafından ve doktoru olmayan iş yerlerinde Hükümet veya Belediye doktoru tarafından muayene edilirler.

62 — Muayene neticeleri yetkililer tarafından muayene defterine kaydedilir. Bu neticeler işçilerin isimleri hizasına özet halinde yazılarak tanzim olunacak cetvel ve muayene hakkında genel düşünceleri havi bir raporla birlikte Genel Müdürlüğe gönderilir.

63 — Doktorların muayene saatleri her iş yerinde işçilerin görebileceği bir yere asılır.

64 — İş yeri amirleri sabbatlarından kuşkulandıkları her hangi bir işçiyi her zaman muayeneye sevkedebilirler.

65 — İş başında hastalanan veya hastalıktan şikâyeti olan işçi çalıştığı kısım amiri tarafından ilişik nümuneye göre muayene kâğıdı doldurularak müesseseye doktoruna, bulunmadığı takdirde diğer bir doktora gönderilir. Doktor tarafından hastalığın mahiyeti ve sair düşünceler muayene kâğıdına yazılır ve bu kâğıt, gubesi yolu ile amiri tarafından sicile gönderilir.

66 — Sicilde hasta işçi hakkında doktorun raporu ve düşüncelerini havi muayene kâğıtları (sicil defteri) ne kaydedilir.

75 — 74 üncü maddede süreler geçtiği halde işçinin iyileşemeyeceği iş yeri doktoru, bulunmayan yerlerde Hükümet veya Belediye Doktoru tarafından yapılan muayenede anlaşılırsa, işçiyi, koruma sandığına dahil bulunmak şartıyla, mevduatının yarısı nisbetinde ikramiye verilir. Bu gibi işçilerin iş kanununun 13 üncü maddesi hükümlerinden istifade hakları saklıdır.

76 — Tekel Genel Müdürlüğü iş yerlerinde bulunup da hastalığı 74 üncü maddede yazılı müddetlerden fazla sürmesi sebebiyle işine son verilmiş olanlardan, iyileşmek tekrar iş isteyenlerin muayeneleri yapılır. İşlerinden faide umulur ve boş yer bulursa tercihan yeniden işe alınırlar. Bu gibilerin ilk girişleri tarihinden itibaren kazanmış oldukları kıdem hakları saklı kalmır. Ancak, bunlar evvelce çıkarken bir ikramiye veya tazminat almışlarsa bu parayı geri vermeleri şarttır.

77 — İşe yeni alınan bir işçinin çalışmasına mani olmayacak bir sakatlığı varsa bu sakatlık, İdare doktoru, bulunmayan yerlerde Hükümet veya Belediye doktoru tarafından müracaat kartına yazılır. İlerde işinden ayrılırken kendisine o sakatlığından dolayı ikramiye verilmez. Bunların iş kanununun 13 üncü maddesindeki hakları saklıdır. (Madde 19 ile ilgili)

78 — Çocuğu dünyaya gelen erkek veya kadın işçiyi, işçi sigortaları kurulu tarafından yapılan yardımlar dışında 25 lira tutarında bir yardım yapılır.

Ana babadan her iki işçi de Tekel Genel Müdürlüğü iş yerlerinde çalıştığı takdirde doğum yardımını yalnız kadın işçiyi yapılır.

ECELİLE ÖLÜM HALİ

79 — Tekel Genel Müdürlüğü iş yerlerinde 6 ay müddetle sürekli olarak çalışmış bulunan ve çalıştığı esnada eceli ile ölen işçilerin ailelerine, derhal cense masrafi namı altında maktuen 50 lira verilir.

80 — Tekel Genel Müdürlüğü koruma sandığına dahil olup iş yerlerinde çalışmakta iken eceli ile ölen işçinin dul karı, ana, rüşti çağına varmamış erkek çocuk veya erkek kardeş, evli olmayan kız veya kız kardeş ve yardımcı muhtaç baba veya kocasına, bu sandıktaki birikmiş parasına müsavi bir miktarda ikramiye, temettü ile birlikte, müsavi hisselerle taksim suretiyle, verilir. İş kanununun 13 üncü maddesindeki hakları saklıdır. 12.8.48/21033 sayılı

İş. Kan. g. Md. hükmüne esas ile kaldırılmıştır.

31.12.49

67 — Sicil numarasının, kaza ve meslek hastalıkları hallerinde sigortalı için gereken işlemin ilgili kurula zamanında bildirilmesini iş yeri en yüksek amiri sağlar.

68 — Hastalanarak işe gelmeyen işçi 3 iş günü içinde hastalığını iş yeri amirine bildirmek zorundadır.

69 — Hastalığı 3 günden fazla süren işçiler 68 nci madde mucibince çalıştıkları iş yerlerine haber vermekle beraber, hastalıklarının iş yerleri doktoru bulunan yerlerde bu doktor tarafından verilecek raporla, bulunmayan yerlerde, Hükümet veya Belediye Doktoru tarafından tasdik edilmiş raporla tevsik zorundadırlar.

70 — İş kazaları dolayısıyla yapılacak ilk tedavi halleri dahil işçilerin sağlık durumları iş yerince takip olunur.

71 — Yapılacak ilaç yardımları: İş yeri doktoru veya müesseseye teahüt olunan doktorun göstereceği ve İdare amirinin tasdik edeceği müddet ve ilaçlara şamilidir. İşçilerin sağlığını koruma ve iş emniyeti tüzüğünde gösterilen ilaçlar, icabında iş yerlerinin hususiyetlerine binen lüzumlu olduğu anlaşılın ilaçlar masraf tertiplerine uyularak satın alınır.

72 — İş kazası, mesleki hastalık ve analık hallerinin dışında kalan hastalıklar dolayısıyla işine devam edemeyen işçilerin günlük ücretleri (tatil günleri hariç) yarım yevmiye olarak verilir.

73 — İş kazası ve meslek hastalıkları dışında kalan hastalıklarda birinci günden itibaren yapılacak akçeli yardımlar için işçinin Tekel Genel Müdürlüğünün her hangi bir yerinde sürekli olarak 6 aydanberi çalışmış olması şarttır.

74 — Akçeli yardım, işçinin hastalığına ait raporun İdare doktoru, bulunmadığı yerlerde Hükümet veya Belediye doktoru tarafından tasdik tarihinden başlamak üzere hastalığın devamınca ve aşağıdaki şartlarla yapılır.

- a) İş yerinde on seneye kadar çalışmış bulunanlara 6 hafta
- b) On seneden fazla çalışmış bulunanlara 12 hafta

Bu sürelerin sonunda işe başlayacak durumda olmayanların işlerine son verilir.

İŞ KAZASI, MESLEKİ HASTALIĞI VE ANALIK HALLERİ

81 — 15 günü geçmeyen mesleki, hastalık ve iş kazası hallerinde, Sigorta kurulunca verilmiyen ilk 3 günlük tam yevmiye İdarece verileceği gibi bu yönetmelik gereğince yapılan diğer yardımlar da saklıdır.

82 — Kasd ve kusuru olmamak şartıyla, kazaya uğrayanlara veya bu yüzden ölenlerin varislerine 4772 ve muaddel 5019 sayılı işçi sigorta kanunu hükümleri, dışında, Genel Müdürlüğe prim tarifesi gereğince, bir ikramiye verilir.

83 — Sigortalı işçilere, iş kazası, mesleki hastalıklar, analık doğum, hallerinde verilecek mecburi izin ve yapılacak yardımlar hakkında 4772 ve muaddel 5019 sayılı işçi sigorta kanunu hükümleri uygulanır.

84 — Gerek mesleki hastalık, gerek kaza halinde yapılacak ödemelerde 4772 ve muaddel 5019 sayılı işçi sigorta kanunu esas tutulur.

85 — Kaza neticesinde veya meslek hastalığı dolayısıyla hafif işte kullanılması lüzumu, iş yeri doktoru, bulunmayan yerlerde Hükümet veya Belediye doktoru raporu ile anlaşılın işçiler aldıkları ücretle hafif hizmetlere geçirilirler.

XI — İş inzibatı hakkında işçilerin riyazete mecbur oldukları hususlar

86 — İş düzenini ihlâl edecek veya ahlak hüsnüniyet kaidelerine uymayacak mahiyette olan aşağıda yazılı hareketler ve benzerleri yasaktır:

a) Sureti umumiyede müessesenin bina ve müstemilâtı dahilinde tütün içmek (iş yerlerinde işçinin istirahatine tahsis edilen ve müessesenin emniyeti noktalarından tütün içilmesine mahzur olmayan yerler hariçtir).

b) Parlayıcı ve patlayıcı madde bulunan iş yerlerine kibrit veya çakmak getirmek ve alelûmum iş yerlerine ispirotolu içki ithal etmek,

- c) Kavga etmek dövüşmek,
- d) Müesseselere her nevi silâh ve cereh edici alat getirmek,
- e) Tefecilik,
- f) Vazifesini iyi yapmamak ve işinde kusuru görülme,
- g) Amirine hilâfi hakikat ifade ve beyanatta bulunmak,
- h) İş başında grup halinde toplanıp konuşmak,

- h) İş yerlerinde öte beri satmak.
 i) Kendisine verilmiyen bir işle meşgul olmak.
 j) Kendi çalıştığı yerlerden başka bir yerde izinsiz çalışmak veya durmak,
 k) Yabancıları iş yerine sokmak,
 l) Paydos olmadan iş başından ayrılmak.

87 — Her işçi iş başı işareti verildiği zaman iş elbisesini giymiş olarak işinin başında bulunmuş olacak, paydos işareti verilmeden işinden ayrılmayacaktır.

88 — İş başından beş dakika evvel müesseselerin kapıları kapanır ve içeri işçi alınmaz. Ancak müessese Müdürünce şayanı kabul görülecek mesru mazeret ispat edildiği takdirde içeri alınabilir.

89 — Müesseseden dışarı çıkan her işçi kapıda yoklanır.

90 — Her ne suretle olursa olsun iş başında ziyaretçi kabul etmek ve görüşmek yasaktır.

91 — İş başı saatlerinde soyunma yerlerinde ve yemekhanelerde işçilerin bulunması yasaktır. Bu yerler iş başı saatlerinde kilitlenir.

92 — Her işçi üzerinde kendi numarası bulunan bir marka tahsis edilir. İş yerine girerken kapıdaki levhadan kendi markasını alır ve çalıştığı şubeye girdiği zaman orada bulunan ikinci levhaya markasını asarak işe başlar. Paydos olduğu zaman veya daha evvel işinden ayrılması icap ediyorsa işçi markasını çalıştığı yerin levhasından alıp müessese kapısındaki levhaya asar.

Yoklama kontrol saati kartlar ile yapıldığı takdirde işçinin giriş ve çıkışı ona göre müraabe edilir.

93 — Her kısmın amiri her gün gelen işçi adedini müessesenin yetmiye tahakkuk ettiren memuruna bildirir. Bu memur yoklamayı kapı kontrolü ile karşılaştırarak tahakkukunu yapar.

94 — Bütün marka levhaları veya saat kartları tam iş başı saatinde kilitlenir ve paydosta bir dakika evvel açılır.

XII — İhtar, para cezası, ücret tenzili ve işten çıkarma

106 — 86 ncı maddenin d ve h fıkralarında yazılı yasağı işleyenlere:

- a — Birinci defa ihbarda bulunulur.
 b — İkinci defasında üç günlük ücreti nisbetinde para cezası kesilir.
 c — Çüncü defasında işçinin ücreti bir derece aşağı indirilir.
 Başlangıç ücreti ile çalışanlarda bu tenzil zam müddeti iki misline çıkarılmak suretile tatbik olunur.
 d — Yasağı dördüncü defa işleyenlerin işine İş Kanununun 16 ncı maddesinin II numaralı fıkrasına tevfikan derhal nihayet verilir.

107 — 86 ncı maddenin e ve f fıkralarında yazılı yasağı işleyenlere birinci defasundahiarda bulunulur. Tekerrürü halinde hareketin mahiyet ve ağırlığına göre 106 ncı maddenin, b, c, d fıkralarında yazılı muamelelerden biri teselsül gözetilmeksizin resen tatbik edilir.

108 — 86 ncı maddenin a, b, c, g, i, j, k, l fıkralarında yazılı yasağı işleyenler birinci defasında 106 ncı maddenin (c) fıkrasına göre muameleyle tabi tutulur. Tekerrürü halinde aynı maddenin (d) fıkrasına göre muamele yapılır.

109 — 106 ncı maddenin (c) fıkrasında yazılı tenzile tabi olan işçinin kusuru tekerrür ederse aynı maddenin (d) fıkrasına göre muamele yapılır.

110 — 86 ncı maddede yazılı yasak edilmiş hal ve hareketlerden bir kaçım bir arada işleyenler hakkında bu hareketlere ait muamelelerden en ağır hangisi ise ondan aşağı olmamak üzere müessese Müdürünün vaziyet ve hale göre taktir edeceği şekilde muamele tatbik olunur.

111 — İhtar hariç olmak üzere madde 106 nn (b ve c) fıkraları muhabince muamele görenlerin zam müddeti altı aydan bir seneye kadar geri bırakılır. Başlangıç ücretle çalışanların 106 ncı maddenin (c) fıkrası muhabince muameleye tabi tutulmaları halinde ayrıca bu hüküm tatbik olunmaz.

112 — 106 ncı maddenin (d) fıkrası ve iş kanununun 16 ncı maddesinin II numaralı fıkrası muhabince işine nihayet verilen işçiler idarenin diğer müesseselerine de alınmaz.

95 — Her işçi, usta, ustabaşı ve diğer amirleri tarafından verilen talimat dairesinde çalışmaya ve iş arkadaşlarıyla iyi geçinmeğe mecburdur.

96 — Amirlerin kendisine verdiği işi dikkat ve iyi olarak yapmak, çalıştığı makine ve aletleri iyi kullanmak ve onların temizliğine bakmak işçinin esas vazifesidir.

97 — İş esnasında hasıl olan bozuklukları ve noksanları işçi amirine derhal haber vermeğe mecburdur.

98 — İşe ait takanlar, makine aletleri ve parçaları daima kilit altında saklanacaktır.

99 — İşçinin ihmali ve hatası yüzünden kırılan veya bozulan şeyler İş Kanununun 22 ve 23 üncü maddeleri hükümlerine tevfikan ücretlerinden kesilmek suretile vaki zarar tamamen veya kısmen ödetilir. Zararın miktarı müessese müdürlüğüne teşkil edilecek bir komisyon tarafından tesbit ettirilir ve komisyon işçinin itirazlarını dinler.

100 — Verilen işi tamamlayan her işçi işinin bittiğini amirine haber vermeğe mecburdur.

101 — İşçiler icabında kendilerine gösterilen başka işleri de yapmağa mecburdur.

102 — Vaktinden evvel iş başından ayrılmak isteyen işçi kendisine nezaret eden amirinden ilişik nümuneye göre bir izin kâğıdı alır.

103 — İzin kâğıdı, işçiye nezaret eden memur ile çalışan kısmın en büyük amiri tarafından imzalanır.

104 — İzin kâğıtları işçi tarafından müessese kapısından çıkarken kapıcıya verilir. İşçi o gün işe dönecek şekilde izin almışsa kapıcı bu puslayı işçinin kapıdan çıkış ve giriş saatlerini kaydederek kontrol ve tediyeye ile vazifeli memura verir. Günü zarfında izninden işe dönen işçi izin aldığı amire dönüşünü derhal haber verir ve amir de işçinin işe başladığı saati devam cetveline işaret ettirir.

105 — Üç günden fazla izin için işçinin sözle müraعاتı üzerine işçiye nezaret eden memur tarafından ilişik nümunede gösterilen izin isteme kâğıdı doldurulur ve bu kâğıt çalışan kısmın amiri ve müessese Müdür veya amiri tarafından görüldükten sonra izin verilir (Madde: 132 ve 133 ile ilgili) X

113 — Hakkında bu muameleler tatbik edilen işçinin kartlarına ve sicil defterine işaret olunur.

114 — İşçilerden cezaen kesilen paralar, işçinin mensup olduğu müessesenin (işçi koruma sandığı) na irad kaydolunur.

XIII — İşten çıkma ve nakil

115 — Müesseselerden çıkan ve çıkarılan işçiye girerken verdiği vesikalar geri verilir.

116 — İşten her hangi bir suretle ayrılan işçiye iş kanununun 31 inci maddesinde yazılı kayıtlar dahilinde bir şahadetname verilir.

117 — İşinden ayrılan işçi, kendisine emanet edilen makina, alât ve sair eşyayı çalıştığı kısmın amirine teslim etmeğe mecburdur.

118 — Bu eşyanın tesliminden sonra işçinin çalıştığı kısmın amiri işçi sicilini tutan masaca doldurulan nümunesi bağı (ilişik kesme kâğıdı) nı imzalayarak işçinin gerek istihkak bakiyesi gerekse koruma sandığı hesaplarının tasfiyesi için tahakkuk ve koruma sandığı masalarına gönderir. İşçinin hesabı (ilişik kesme kâğıdı) olmadıkça görülmez.

119 — İşçi kendisinde bulunan eşyayı noksan olarak veya hatası neticesi bozuk veya kırık bir halde teslim ederse çalıştığı kısmın amiri (ilişik kesme kâğıdı) na bunları yazar. Tahakkuk masasınca bu noksan, bozuk ve kırıklar 99 uncu maddede yazılı olduğu üzere işçiye tazmin ettirilir.

120 — Kendi istekleriyle veya idarece lüzum görüldüğü takdirde bir müesseseden diğerine almakta oldukları ücretten aşağı ücret verilmemek üzere işçi nakledilebilir.

121 — Nakledilen işçilerin evrak ve sicilleri gittiği yere gönderilir.

122 — Bu gibi nakillerin Genel Müdürlüğün müsaadesi yapılması şarttır.

123 — Her ne suretle olursa olsun bir müessesede çalışan işçinin nakil evrakı olmadıkça diğer bir müessesede kullanılması yasaktır.

124 — Müesseselerin her hangi bir gubesinde veya tamamında muvakkat veya daimi şekilde iş tatil edildiği takdirde idare buradaki çalışan işçilerin

